

Preek Matteus 2: 13-15

Broeders, zusters,

In de week voorafgaand aan Kerst heb ik in een preek stilgestaan bij Maria die een engel op bezoek kreeg en hoe zij zich overgaf om de moeder van Gods Zoon te worden.

Nu vandaag, aan het begin van het nieuwe jaar, wil ik met u stilstaan bij de gebeurtenissen na Kerst en met u kijken naar Jozef. Jozef, de aardse vader van Jezus, wordt in het Nieuwe Testament nauwelijks genoemd. Maar probeert u zich maar eens te verplaatsen in het hectische leven van deze beste man. Wat zal hij het zich allemaal anders hebben voorgesteld. Jozef, een doodgewone timmerman, een plattelander, hij had zich vast een rustig leventje voorgesteld, hij was verloofd met Maria, een gewone 'deerne uut 't durp', hun gezamenlijke toekomst zou er doodeenvoudig één zijn van huisje, boompje, beestje. Maar wat liep het allemaal anders. Ondanks de duidelijke leiding van God zal hij ook het ook wel uitgeroepen hebben: God ik voel me rot!

Het zal je maar gebeuren, in eens blijkt je vriendin zwanger te zijn. Ongehuwd zwanger zijn was een grote schande in die tijd. In strijd met de zeden, schande voor de familie, onderwerp van roddel. Hei 'j t'al 'eheurt.....

Heftig, òf Maria is vreemdgegaan, òf Jozef kon zich niet beheersen. Maar geen mens zal dat verhaal over die maagdelijke geboorte en de bevruchting door de Heilige Geest geloven. Nazareth is een eenvoudig dorp, met eenvoudige mensen, maar zoveel biologie hadden ze zelfs daar nog wel gehad, dit kan gewoon niet waar zijn. Een zwangerschap zonder mannelijke tussenkomst bestaat niet in ons wereldbeeld, en ook niet in het wereldbeeld van het Midden Oosten aan het begin van de jaartelling.

Jozefs wereld staat op de kop. Hij wil weg bij Maria. Wat wil je? Je moet je aanstaande vrouw wel kunnen vertrouwen. Zou jij er zin aan hebben om het onderwerp van roddel en spot te worden? Je wilt er toch onderuit, constant die starende ogen in je rug voelen en wijzende vingers zien.

Maar dan verschijnt er een engel. Jozef, de gewone plattelander, krijgt hemels bezoek. *Jozef, je kunt Maria gerust tot vrouw nemen.* Jozef gehoorzaamt. Hij kiest ervoor om de schande en de roddel op de koop toe te nemen. Dat is nu bekering.

Niet je eigen eer zoeken. Maar Gods eer, wat de gevolgen ook zijn. Jozef kiest voor totale overgave, hij geeft zijn zelfbeschikkingsrecht op. Niet zelf de touwtjes in handen willen hebben. Net als Maria deed toen de engel kwam zeggen dat ze zwanger zou worden: *Mij geschiede naar Uw woord*. Maar betekent zijn gehoorzaamheid nu meteen ook een gerustgesteld gevoel. Of is het meer: Heer, ik wil u gehoorzamen, maar ik voel me nog steeds rot?

Het leven van Jozef zal dus een beetje anders lopen dan hij had gehoopt. Maar hij was nog niet goed en wel aan het idee gewend dat er gezinsuitbreiding op komst was, of er kwam een bericht binnen over die volkstelling. Dat komt natuurlijk helemaal niet uit. Maria, hoogzwanger en dan op reis. Er zit niks anders op. Met of zonder ezel – niemand weet dat - vertrekken Jozef en Maria naar Bethlehem. Een voettocht van zo'n slordige 150 kilometer. Ik geef het je te doen. En dan ook nog geconfronteerd worden met die enorme drukte. Nergens plek voor een vermoeide, hoogzwangere vrouw. Niks een gezellige kraamtijd. 150 kilometer van huis, een ongerieflijk onderkomen en een provisorisch in elkaar geknutseld bedje. Jozef voelt zich rot. Hij had het zich allemaal wel wat anders voorgesteld. En dan dat bezoek. Eerst dat stelletje herders die beweren dat ze engelen 'Ere zij God' hebben horen zingen. Daarna een delegatie van astrologen uit Babel. En dan, als klap op de vuurpijl, opnieuw een engel. Maar die kwam niet op kraambezoek: *Vluchten Jozef. Neem je vrouw en het kind en maak dat je in Egypte komt. En blijf daar tot je opnieuw een waarschuwing van een engel krijgt*.

Wat een leven, die Jozef. In plaats van een rustig aannemersbedrijfje in Nazareth, een hektisch leven, met engelenverschijningen, bizarre bezoekers en nu de dreiging van een waanzinnige koning en een leven als een vluchteling. Ik kan het me niet anders voorstellen: Jozef voelt zich ongetwijfeld rot!

Die Herodes was trouwens geen beste. Herodes de Grote noemen ze hem. Hij heeft maar liefst tien vrouwen versleten. Hij deinsde er bovendien niet voor terug enkele van die vrouwen te doden, en ook enkele van z'n eigen zonen heeft hij om het leven gebracht zodra deze een bedreiging voor z'n koningschap lijken te gaan worden. Herodes is een narcist. Eigen eer gaat voorop. Die kindermoord in Bethlehem is waarschijnlijk maar een incidentje. In een klein dorpje Bethlehem, enkele tientallen jongetjes doden. In de rij van misdaden tegen de menselijkheid die Herodes op z'n geweten had, zijn er wel ergere delicten te noemen. Vandaar ook dat er in

buitenbijbelse geschriften geen aanwijzingen voor deze kindermoord te vinden zijn. Maar Gods geschiedenis is anders dan onze mensengeschiedenis. Jozef wordt gewaarschuwd door een engel. Hij vlucht naar Egypte. Eerst een oncomfortabele reis met een hoogzwangere vrouw. Nu hals over kop een oncomfortabele reis met een moeder en een klein kind naar Egypte. Hoe zullen ze zich gevoeld hebben. Ik weet het wel: ...rot!

Ook vandaag zijn er mensen op de vlucht. Jozefs gezin was gelukkig nog compleet. Nu komt het zelfs voor dat gezinsleden van elkaar gescheiden zijn. Maar de omstandigheden zijn zeker niet comfortabeler. Europa wordt overspoeld door mensen die niet anders kunnen dan vluchten voor de herodessen van vandaag. In wankele bootjes of volgepakte vrachtauto's zoeken ze een heenkomen. Het geweld van IS, het geweld van Assad, het geweld van Al Qaeda, het geweld van rassenhaat of godsdienstwaanzen. En ook voor de herodessen van vandaag geldt dat er geen enkel respect is voor menselijk leven. Vooral de zwakkeren, vrouwen en kinderen moeten het ontgelden.

Wat leer ik nu van dit verhaal van de vluchtende Jozef:

Ten eerste dat de verschrikkelijke omstandigheden niet het laatste woord hebben. Ook de tiran Herodes heeft niet het laatste woord. Gods plan met het Kind van Jozef en Maria gaat door. Al krijg je de indruk dat het God uit de hand loopt op het moment dat er tientallen gezinnen in Bethlehem in rouw gedompeld worden vanwege de kindermoord. Die waanzin van Herodes weerhoudt God er niet van om Zijn grote reddingsplan door te zetten.

En dat is vandaag ook niet anders. De wereld is sinds die kindermoord in Bethlehem niet veranderd. Nog altijd gebeuren er afschuwelijke dingen. Nog altijd zijn er tirannen bij wie mensenlevens niet in tel zijn. Maar het loopt God niet uit de hand, ook al snappen wij er niks van. Gods plan gaat door. Ondanks de herodessen van deze tijd. God neemt zelfs al deze afschuwelijke gebeurtenissen in Zijn hand en gebruikt ze als bouwstenen voor Zijn grote plan. God gaat de zaken weer recht zetten. Hoe weet ik dat? Nou dat zit in dat ene zinnetje uit onze tekst opgeborgen. Een citaat van de profeet Hosea (11:1). *Want uit Egypte heb ik Mijn Zoon geroepen.* Deze tekst uit Hosea gaat in feite over het volk Israel. God heeft Israel uit de slavernij van Egypte geroepen en in het Beloofde Land gebracht. Gods plan was dat Zijn volk

een getuigenis zou afgeven naar de hele wereld. Door volgens Gods geboden te leven zou Israel zichtbaar maken hoe goed God het voor heeft met de mens. Dankzij de reinigingswetten kon Israel laten zien hoe ziektes voorkomen kunnen worden. Dankzij de voedselwetten kon Israel laten zien dat God de gezondheid van de mensen voor ogen had. Dankzij de huwelijks- en kuisheidswetten kon Israel laten zien hoe een volk vruchtbaar kon blijven en niet zoals de volken rondom, velen onvruchtbaar geworden waren vanwege geslachtsziekten en als gevolg daarvan al jong stierven. Dankzij de sabbatsgeboden kon Israel laten zien dat God het volk ontspanning gunde. Niet slaafs altijd maar jagen naar meer, maar vertrouwen dat God zorgt. Gods geboden om te rusten zijn bedoeld om ons te laten relaxen. Te genieten van het goede leven. Als jullie volgens Mijn geboden leven zullen jullie een lang en goed leven hebben in jullie land, beloofde de Here God.

Maar in dat land aangekomen maakt Israel er een rommeltje van. Israel dient andere goden en laat maar heel weinig zien van Gods liefdevolle karakter. Maar God geeft het niet op. Hij begint opnieuw. Wat met Israel niet lukte gaat Hij doen door één enkele Israeliet. Het Kind dat geboren werd in het gezin van Jozef en Maria.

Hij gaat volbrengen wat wij niet kunnen. Hij in onze plaats. God werd mens. God werd embryo. God werd vluchteling, om ons in de vrijheid te brengen. De weg van vernedering is begonnen. Hij is niet veilig hier. Hij wist het. Toch kwam Hij. Herodes wilde Hem doden. In z'n eigen dorp Nazareth zullen ze Hem bespotten. Door z'n eigen volk zal Hij worden veroordeeld. Door Zijn vrienden verlaten. Stik alleen, zelfs door God verlaten, hing Hij daar. Naakt. Hij in jouw plaats. Maar ook dan zegeviert het onrecht niet. Jezus sterft, maar gaat dwars door de dood heen. Als overwinnaar verlaat Hij het graf. En wacht maar af.....straks komt Hij als Overwinnaar terug.

Hoe dat precies zal gaan is niet allemaal even duidelijk. Daar mogen we best op studeren, en daar mogen we ook best verschillend over denken. Maar een paar feiten zijn wel met zekerheid te noemen.

Voor wie in Jezus gelooft – dat is de absolute voorwaarde - komt Hij als Bruidegom voor z'n Bruid. Dat wordt feest. Dat wordt thuiskomen. Eindelijk zullen we Hem zien, Die ons zo intens heeft liefgehad. Zo lief, dat Hij bereid was kapot te gaan aan onze wereld. Hij bereidde voor ons de weg naar het Vaderhuis en daar zullen we bij Hem de voeten onder de tafel steken. Een geweldig vooruitzicht.

Maar er is ook een keerzijde. Voor wie Hem afwijst komt Hij als rechter. Dat is niet makkelijk om te zeggen. Maar die kant is er wel. Steeds meer mensen vinden dat je daar vandaag niet meer mee aan kunt komen. Maar de bijbel doet het wel zo. De mensheid is verloren. Dat is de positie van de hele mensheid. En uit die positie bevrijd worden is goddank mogelijk. Stel je vertrouwen op de reddingsboei die God vanuit de hemel heeft toegeworpen: Jezus! Maar wie weigert die boei te grijpen, bevindt zich nog steeds in die verloren positie. Dan laat God mensen niet verloren gaan, dan blijf je verloren, omdat je die boei niet pakt. Hij gunt je de reddingsboei. Pak die boei dan ook! *Namens Christus smee ik je, laat je met God verzoenen*, zegt Paulus in 2 Cor. 5:20.

Ik wil nog graag een feit noemen. Jezus zal bij de wederkomst alles recht maken dat nu is aangetast door kwaad. Jezus' rechtspraak is troost. Er komt een eind aan het onrecht. Jezus gaat het goed maken. Al onze problemen zullen wegsmelten als sneeuw voor de zon. Jouw angst, jouw vragen, jouw rotgevoel, de kindermoord, de vluchtelingen, de holocaust, al het onrecht, het hele wereldgebeuren vallen in het niet bij de heerlijkheid die komt. Als die heerlijkheid er is, dan hebben we het nergens meer over. Zo puntgaaf zal die nieuwe wereld worden. Moeilijk te geloven. Zeker als jouw wereld er op dit moment niet zo rooskleurig uitziet. Maar God belooft het. Hij gaat het waarmaken.

Die toekomst, dat vooruitzicht zit allemaal opgesloten in dat ene zinnetje: *Want God heeft zijn zoon uit Egypte geroepen*. Vanuit Egypte naar het beloofde land. Om te volbrengen wat ons mensen niet lukte. Toen Jezus stierf riep Hij het uit: Het is volbracht. Mission Accomplished. Hij deed het. Goddank.

Dat is het eerste dat we leren uit dit verhaal. Maar ik wil ook nog graag even terug naar Jozef. Zijn gehoorzaamheid aan God is een les voor ons. Jozef kiest niet voor eigen comfort maar voor luisteren naar Gods roepstem. Hij trouwt met Maria, al verklaart zijn omgeving hem voor gek. Hij neemt zijn verantwoordelijkheid en gaat op reis. Eerst naar Bethlehem en later naar Egypte.

Dit principe is in heel veel situaties toe te passen in je leven. Ook als je bijvoorbeeld geroepen wordt om af te zien van een carrière om de zending of hulpverlening in te gaan kan het je overkomen dat de omgeving er anders over denkt. Zul je dat wel doen? Denk toch aan je toekomst. Denk aan je veiligheid. Denk aan je financiële zekerheid. Ook voor zendingswerkers geldt dat ze uit hun veilige comfortabele

omgeving moeten wegtrekken. Soms letterlijk, naar een ander land. Soms figuurlijk door een baan op te geven en te kiezen voor een leven in afhankelijkheid van giften. Ik leer van Jozef dat Gods stem belangrijker is, dan de stemmen van de mensen om je heen. Zeg jij dat ook voor jezelf? Durf je het avontuur aan om je leven in de handen van de Almachtige God te leggen en er op te vertrouwen dat Hij weet hoe jij als mens het beste tot Zijn doel kan komen?

Als we echt Gods stem belangrijker vinden dan de stemmen van de mensen om ons heen, dan geldt dat ook voor ons handelen in onze eigen samenleving. Durven we te staan voor Gods principes als de schreeuwende meute om ons heen medemensen in nood geen plek gunt. Hoe stellen we ons op als de lawaaimakers hun vrijheid van meningsuiting voluit gebruiken, en als anderen, die hun medemens wel een plek gunnen, de mond wordt gesnoerd?

De vluchtelingen in ons land kun je als een bedreiging zien, maar ook als een kans om het te vertellen. We hoeven niet eens hun moeilijke taal te leren. Zij moeten onze taal leren. Vertel ze maar: ik ken ook een verhaal van een vluchteling. Iemand – met een hoofdletter - die weet wat het is om niet welkom te zijn. Voor Hem was geen plaats in de herberg, voor Hem was Bethlehem niet veilig. Voor Hem was uiteindelijk zelfs de stad waar de tempel van God stond, Jeruzalem, niet veilig. Hij werd vluchteling om ons in de vrijheid te zetten. God werd mens. Hij deed wat bij ons mislukt is. Hij in onze plaats. Daarin onderscheidt het christelijk geloof zich finaal van alle andere godsdiensten.

Bij Hem is het niet: *doe wat ik zeg en je zult leven.*

Maar andersom: *ontvang het leven en je zult in Mijn kracht gaan doen wat Ik zeg.*

Dat leven ontvangen daar hebben we het al over gehad. Dat doe je door je aan die reddingsboei vast te klampen. En hoe doe je nu wat Hij zegt? Dat begint met gebed. Het gebed dat God je vormt naar het beeld van de Here Jezus. Ik kwam onlangs een manifest tegen van de stichting Gave. Misschien dat het ons kan helpen om het voorbeeld van Jezus helder te krijgen in de omgang met vluchtelingen om ons heen.

1. *Ik kijk goed om me heen.* Zoals Jezus bewogen werd toen Hij de schare zag
2. *Ik open mijn hart* voor de nood van de ander. Dat betekent 'bewogenheid'. Het raakt je innerlijk.
3. *Ik kies voor zachtmoedigheid.* Zalig de zachtmoedigen. Zij zullen de aarde beëerven.
4. *Ik bid voor hen die haten.* Vader vergeef het hun. Ze weten niet wat ze doen.
5. *Ik kom op voor het recht.* De vreemdeling die bij u verblijft moet voor u zijn als een ingezetene onder u. U moet hem liefhebben als uzelf (Lev. 19:34).
6. *Ik help.* Een geloof zonder werken is nutteloos (Jak. 2)
7. *Ik heb geduld.* Getraumatiseerde mensen hebben tijd nodig om hun leven weer op te pakken. Toon daar begrip voor.
8. *Ik ben trouw.* Kom afspraken na. Niets is zo teleurstellend als beloften dat je komt en je doet het niet.
9. *Ik getuig.* Het allerbeste dat je kunt doen voor een vluchteling is vertellen over Jezus Christus. Hij kan mensen genezen van hun trauma's, hun pijn, hun gevoelens van wraak en bitterheid. Hij biedt mensen vergeving en een nieuw leven.

AMEN

Januari 2016
G.P.Hartkamp
Wapenveld